

EUROOPA KAUBAMÄRGI JA DISAINI INFOKIRI

Nr 4-2019

ISSN 2228-4389

Käesolev infokiri on eelkõige praktilise suunitlusega ja loodud eesmärgiga anda kaubamärgi ning disainilahenduse taotlejale lühiülevaade Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) pakutavate teenuste muudatustest ja uuendustest. Ühtlasi leiavad infokirjas kajastamist olulisemad sündmused EUIPOs, koostöö- ja lähenemisprogrammi projektidega saavutatu ning huvitavamad disainilahendusi ja kaubamärke puudutavad õigusvaidlused. Võttes arvesse, et EUIPO on Madridi ja Haagi süsteemi lepinguosalise amet, käsitletakse infokirjas ka Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) uudiseid.

Täpsemalt tuleb käesolevas infokirjas muu hulgas juttu kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamisest Patendiametis, TMview uuest beetaversioonist ja intellektuaalomandi (IO) rikkumiste aruandest. Õigusvaidluste osas tutvustatakse üldkohtu ja EUIPO apellatsioonikoja otsuseid, kus on muu hulgas käsitletud kaubamärgi liigi mõju selle õiguskaitse ulatusele, disainilahenduse uudsust ning eristusvõimet autotööstuses ja helimärgi eristusvõimet.

Teemad

- **Patendiameti töö vastab kvaliteedistandardile**
- **TMview uus beetaversioon**
- **Vaatluskeskuse aruanne ja uuringud**
- **IO õigusrikkumiste kohtupraktika vahendustegevuse kohta**
- **Üldkohtu otsus kohtuasjas T-307/17**
- **Üldkohtu otsus kohtuasjas T-43/18**
- **EUIPO apellatsioonikoja otsus R530/2019-2**

Patendiameti töö vastab kvaliteedistandardile

Patendiamet läbis edukalt auditi, mis tõendab kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamist vastavalt ISO 9001:2015 standardile. Auditi viis 16.–18. septembril läbi sertifitseerimisettevõtte METROSERT. 30. oktoobril sai Patendiamet kätte ISO 9001:2015 sertifikaadi. Sertifitseerimine viidi läbi Euroopa koostööprojekti raames. Patendiamet on üheksas Euroopa amet, kes selle projektiga edukalt lõpule jõudis.

Rahvusvaheline standard ISO 9001:2015 edendab protsessikeskset lähenemisviisi kvaliteedijuhtimissüsteemi arendamisel, rakendamisel ja parendamisel, et suurendada kliendirahulolu. Omavahel seotud protsesside süsteemina mõistmine ja juhtimine aitab kaasa ameti töö mõjusamaks ning tõhusamaks muutmisele. Rakendatakse planeeri-teosta-kontrolli-tegutse- ehk PDCA-tsükli, mida on võimalik kohaldada kõikidele protsessidele ja kvaliteedijuhtimissüsteemile tervikuna. Mõjusa kvaliteedijuhtimissüsteemi saavutamiseks on vajalik riskipõhine mõtlemine. See standard võimaldab ametil kasutada protsessikeskset lähenemisviisi koos PDCA-tsükli ja riskipõhise mõtlemisega, et viia oma kvaliteedijuhtimissüsteem vastavusse juhtimissüsteemi standardi nõuetega.

ISO 9001:2015 kõik nõuded on üldistatud ja sobivad igale organisatsioonile, hoolimata selle liigist, suurusest või toodetest ja teenustest, mida pakutakse. See standard täpsustab nõuded kvaliteedijuhtimissüsteemile, mille tulemuse-na organisatsioon on valmis:

- näitama oma suutlikkust pakkuda järjekindlalt tooteid ja teenuseid, mis vastavad kliendi ning kohaldatavate seaduste nõuetele;
- suurendama kliendi rahulolu süsteemi mõjusa rakendamise kaudu.

Patendiametil aitas sertifitseerimist läbi viia ja eduka tulemuseni jõuda ettevõtte TJO Konsultatsioonid. See on Eesti üks juhtivaid konsultatsioonifirmasid juhtimissüsteemide arendamise, strateegilise juhtimise ja tootmise efektiivsuse tõstmise alal. Suur tänu neile meeldiva koostöö eest!

EUIPO uudised 08.10.2019; ISO 9001:2015 standard: Kvaliteedijuhtimissüsteemi nõuded¹

TMview uus beetaversioon

TMview andmebaas sai alguse 2008. aastal. Esimene beetaversioon pakkus ligipääsu viiele miljonile kaubamärgile viie ELi liikmesriigi ameti, Beneluxi ameti, EUIPO ja WIPO andmebaasidest. Kasutajatel paluti töövahendit sirvida, katsetada ja saata kommentaare. Nii tagasihoidlikult sai alguse üleilmseks kasvanud andmebaas.

2010. aasta suveks olid TMview's andmed üheksast ametist, aasta pärast juba neljateistkümnest ametist. 2013. aastaks oli TMview laienenud esimest korda üle ELi piiri, kui liitusid Mehhiko ja Norra ametid. Järgmiste aastate jooksul jätkusid TMview'ga liitumised kõikjalt maailmast. ARIPO liitumine viis TMview Aafrikasse. Selle otsinguparameetrid ulatuvad põhjapolaarjonnelt (Kanadast ja USAst) Tulemaa saareni (Tšiilini). See hõlmab kaubamärgi registreeringuid Kaug-Idas (Korea, Jaapani, ASEANi liikmete ametites) ja ELi kõigi liikmesriikide ametites.

Aastatega TMview laienes, otsingud kasvasid, liitusid uued ametid ja 2018. aastaks oli jõutud 50 miljoni kaubamärgini. Praegu leiab sealt üle 53 miljoni kaubamärgi 67 ametist, mis teeb TMview'st maailma suurima kaubamärkide tasuta andmebaasi. Seal on tehtud peaaegu 48 miljonit otsingut 166 riigist. Kõige sagedamini tehakse otsinguid Ühendkuningriigis, Saksamaal ja Hiinas. TMview on kasutatav 36 keeles, 15 ameti andmebaasis on võimalik teha kujutise otsingut.

Peaaegu kümme aastat pärast loomist, intensiivset kasutamist ja kasutajatelt saadud tagasisidet on avaldatud täiustatud TMview beetaversioon² koos originaalse kasutajaliidesega, mis oli üks kavandatud täiustustest. Täiustused on Euroopa koostöö strateegilise plaani 2020 tegevuse tuumik, neid arendatakse koostöös ELi riikide IO ametite ja kasutajaorganisatsioonidega.

TMview kasutajaliides on täielikult ümber kujundatud ja pakub suurel määral täiustatud navigeerimis- ja otsinguvõimalusi. Lisaks on otsingu tulemus ja kategoriseerimine paremini kuvatud, mis võimaldab näidata tulemusi otsingusõna suhtes asjakohasuse järjekorras. Lisatud on eri otsingukriteeriume, mida saab kiirema ja efektiivsema otsingu nimel segmenteerida ning oma vajaduste järgi kokku panna. Veebilehelt on ka ligipääs eelmistele otsingutele. Uue võimalusena saab asetada kõrvuti kaks kaubamärki, et neid võrrelda. Otsingutulemused saab lihtsalt salvestada PDFi, Exceli või Wordi vormingus.

Juriidilistel põhjustel loetakse TMview esialgset versiooni siiski õigeks teabeallikaks EUIPOle varasemate kaubamärkide kohta tõendite esitamisel. Beetaversioon töötab paralleelselt algse versiooniga 2020. aasta jooksul. See on kasutatav inglise, prantsuse, saksa, hispaania ja itaalia keeles. Kõik kasutajad on oodatud andma tagasisidet klõpsates nupule *Your feedback* veebilehe all ääres. Arendajate meeskond on väga tänulik tagasiside eest ja püüab selle järgi TMview'd kasutajate jaoks veelgi paremaks muuta.

EUIPO infokiri Alicante Uudised, september 2019

Vaatluskeskuse aruanne ja uuringud

Aruanne IO õigusrikkumiste kohta ELis

Vastavalt IO õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskuse aruandele peeti ELis aastatel 2013–2017 kinni üks võltstoode ELi ühe täiskasvanud kodaniku kohta. ELi piiridel ja liikmesriikides aastatel 2013–2017 saadud tulemused on avaldatud EUIPO veebilehel vaatluskeskuse väljaannete all³.

Aruandega püütakse heita valgust õigusrikkumiste suundadele ELi sees. Esimest korda on analüüsitud koos kahte andmeallikat, nimelt kinnipidamisi

- ELi piiridel;
- liikmesriikide turgudel, millest on IO õigusrikkumiste portaalis teada andnud Euroopa Komisjoni maksunduse ja tolliliidu peadirektooraat ning riikide õiguskaitse asutused.

Esimest korda püütakse anda võltstoodete kinnipidamiste tõenduspõhine analüüs, et aidata ELi õiguskaitse asutustel võidelda võltsimise ja piraatlusega. Aruanne sisaldab pilguheitu ELis kinni peetud võltstoodete hulgale, kategooriatele ja hinnangulisele väärtusele, liikmesriikide ning kinnipidamiste seosele, rikutud IO õiguste olemusele jm.

Uuringud IOsse suhtumise kohta ELis

Vaatluskeskus algatas kaks kogu ELi hõlmavat uuringut, et teada saada ELi kodanike suhtumist IO õigustesse. Uuringute tulemused on avaldatud EUIPO veebilehel.

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE) suunatud uuringu 2019 IP SME Scoreboard⁴ eesmärk on saada ülevaade, kuidas ELi VKEd suhtuvad IO õiguste kaitsele ja kui palju nad seda kasutavad. See annab otsustajatele aja- ja asjakohased tõendid, mille põhjal kujundada poliitikaid, mis suurendavad teadlikkust IO õiguste kohta ja nende kasutamist. Uuring puudutab keskmise suurusega, mikro- ja väikeettevõtjaid ELi 28 liikmesriigis, kõigis tegevusvaldkondades ning ärisektorites.

Uuringu 2019 IP YOUTH Scoreboard⁵ eesmärk on heita valgust olulisematele liikuma panevatele jõududele ja takistustele, mis mõjutavad noori, kui nad hangivad endale veebist digisisu või ostavad kaupa füüsilisel kujul, nii seaduslikul kui ebaseaduslikul teel. Uuringu tulemused näitavad viimatisi suundumusi seaduslike ja ebaseaduslike veebiallikate kasutamisel Euroopa noorte hulgas ning nende suhtumist ja käitumist võltskauba suhtes.

2019. aasta uuringud on selle sarja teine väljalase. Esimest korda viidi samad uuringud läbi 2016. aastal.

EUIPO infokiri Alicante Uudised, september 2019; EUIPO uudised 29.10.2019

IO õigusrikkumiste kohtupraktika vahendustegevuse kohta

Veebis vahendusteenuste pakkujad koondavad kokku või lihtsustavad kolmandate isikute vahelisi tehinguid internetis. Nad pakuvad internetis ligipääsu kolmandate isikute veebisivule, kaupadele ja teenustele, majutavad, edastavad ning indekseerivad neid või pakuvad kolmandatele isikutele internetipõhiseid teenuseid.

Vahendusteenuste pakkujad on internetiajastul väga olulised, seetõttu koostati EUIPOs kohtupraktika kogumik⁶ juhtumitest, kus on käsitletud ELis vahendusteenuste pakujate vastutust ja kohustusi. Selles kogumikus antakse ülevaade asjakohastest otsustest Euroopa Kohtust ja 14 liikmesriigi kohtust. Kogumik sisaldab asjakohaseid ja olulisi otsuseid, mis on vastu võetud alates 2016. aastast kuni 2019. aasta alguseni. See ajavahemik on valitud seetõttu, et sel ajal toimus selles valdkonnas märkimisväärne areng. Nimeta-

tud on ka enne 2016. aastat tehtud Euroopa Kohtu olulisi eelotsuseid, kuid nende kokkuvõtteid ei ole esitatud.

Kogumikus ei analüüsita esitatud otsuseid, kuid on tehtud nendest kokkuvõtteid, antud ülevaade kohaldatud kriteeriumitest ja järeldustest, milleni kohus on jõudnud.

EU IPO infokiri Alicante Uudised, oktoober 2019

Üldkohtu otsus kohtuasjas T-307/17

Üldkohus tegi 19. juunil 2019 otsuse kohtuasjas T-307/17 (adidas AG vs. EUIPO), kus käsitletakse kaubamärgi liigi mõju selle õiguskaitsse ulatusele ja kasutamise käigus omandatud eristusvõime tõendamist.

Asjaolud

ELi kaubamärgina oli registreeritud allpool kujutatud kujutismärk (EUTM nr 012442166) klassis 25 rõivaste, jalanõude ja peakatete tähistamiseks.

EUTM nr 012442166

Märk oli registreeritud kujutismärgina ja taotlusesse oli lisatud kirjeldus: märk koosneb kolmest paralleelsest üksteisest samal kaugusel olevast identse laiusega triibust, mis on kujutatud tootel ükskõik millise suunaga.

Märgi suhtes esitati kehtetuks tunnistamise avaldus vastavalt kaubamärgimääruse nr 207/2009⁷ artikli 52 lõike 1 punktile a koosmõjus artikli 7 lõike 1 punktiga b. EUIPO tühistamisosakond nõustus kehtetuks tunnistamisega.

Kaubamärgiomanik esitas kaebuse, kus ta ei vaidlustanud märgi loomuomase eristusvõime puudumist, vaid väitis, et märk on kasutamise käigus eristusvõime omandanud kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 3 ja artikli 52 lõike 2 tähenduses. Apellatsioonikoda jättis kaebuse rahuldamata, leides, et kaubamärgiomanik ei suutnud tõestada selle kasutamise käigus omandatud eristusvõimet. Taotleja esitas kaebuse üldkohtusse, tuginedes väitele, et on rikutud kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 52 lõike 1 punkti a koosmõjus artikli 7 lõike 1 punktiga b.

Kohtuasja sisu

Kaubamärgiomanik väitis, et apellatsioonikoda tõlgendas kaubamärki ekslikult, leides, et sellele taotleti kaitset üksnes teatud mõõtmetes ja eelkõige selle kõrguse ning laiuse konkreetses suhtes. Märk kujutab pinnamustrit, mida võib kujutada eri mõõtmetes ja proportsioonides, mis varieeruvad vastavalt toodetele, millel seda kasutatakse.

Kohus leidis, et kaubamärgi graafilisest kujutisest ega kirjeldusest ei nähtu, et see koosneks elementide jadast, mis korduvad korrapäraselt. See on kujutismärk ja mitte mustri märk. Mõistet *kaubamärgi kasutamine* määruse nr 207/2009 artikli 7 lõike 3 ja artikli 52 lõike 2 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see mõiste ei viita mitte üksnes kaubamärgi kasutamisele kujul, milles kaubamärk registreerimiseks esitati ja registreeriti, vaid ka kaubamärgi kasutamisele üksnes tühiste elementide poolest erineval kujul, mida seetõttu võib pidada üldjoontes samaväärseks asjaomase kujuga. Apellatsioonikoda nimetas vaidlusalust kaubamärki õigesti *väga lihtsaks* ja leidis, et väiksemgi erinevus võib oluliselt muuta neid tunnuseid, mille alusel kaubamärk oli registreeritud. Värvilahenduse ümberpöörämist, isegi kui säilib tugev kontrast kolme triibu ja tausta vahel, ei saa pidada tähtsusetuks erinevuseks võrreldes registreeritud kaubamärgi kujutisega. Sellest järeldub, et apellatsioonikoda lükkas põhjendatult tagasi tõendid, millel ei olnud vaidlusalune kaubamärk, vaid muud tähised (kaldus triibud, ümberpööratud värvilahendus).

Kaubamärgiomanik esitas tõendeid ligikaudu 12 000 leheküljel, kuid ainsad mingil määral asjakohased tõendid olid turu-uuringud viies liikmesriigis, mis hõlmavad vaid osa liidu territooriumist. Ei ole tõendatud, et 23 liikmesriigi

turud, mida eelnimetatud turu-uuringutes ei käsitletud, on samasugused nende viie liikmesriigi turuga, mille suhtes uuringud läbi viidi. Seega ei saa nende uuringute tulemusi üldistada kõigi liikmesriikide kohta.

Hagi jäeti rahuldamata.

EUIPO infokiri Alicante Uudised, september 2019

Üldkohtu otsus kohtuasjas T-43/18

Üldkohus tegi 6. juunil 2019 otsuse kohtuasjas T-43/18 (Rietze GmbH & Co. KG vs. EUIPO), kus käsitletakse disainilahenduse uudsust ja eristusvõimet autotööstuses.

Asjaolud

Ühenduse disainilahenduse omanikule on registreeritud allpool kujutatud sõiduki disain klassis 12-08. Tuginedes disainimääruse⁸ artikli 25 lõike 1 punktile b koosmõjus artiklitega 5 ja 6 esitati selle kehtetuks tunnistamise avaldus põhjusel, et sama sõiduki varasemad mudelid olid juba avalikustatud (vt allpool). EUIPO tühistamisosakond nõustus avaldusega, leides, et vaidlusalusel disainilahendusel puudub eristusvõime.

RCD nr 5467-0001

Varem avalikustatud mudelid

Disainilahenduse omanik kaebas otsuse edasi ja apellatsioonikoda rahuldab kaebuse, leides, et vaidlusalune disainilahendus on uus ning sellel on ka eristusvõime. Disainilahenduse kehtetuks tunnistamist nõudev osaline esitas hagi üldkohtule, toetudes väitele, et rikutud on ühenduse disainilahenduse määruse artikli 25 lõike 1 punkti b koostoimes artikli 4 lõikega 1 ja artikliga 6.

Kohtuasja sisu

Asjatundlik kasutaja

Apellatsioonikoda kirjeldab asjatundlikku kasutajat õigesti kui isikut:

- kes tunneb autotööstuses eksisteerivaid disainilahendusi;
- kellel on mingil määral teadmisi sõidukite eripärast;
- kes autohuvi tõttu pöörab sõidukeid kasutades neile suurt tähelepanu;
- kes teab, et autotootjad muudavad pidevalt oma mudelite tehnilisi omadusi ja välimust.

Asjatundlik kasutaja märkab erinevusi, mis põhinevad eri õhuvõtuavadel, amortisaatoritel, esituledel, porikaitsetel, suunatudel ning auto kontuuridel. Asjaolu, et nende elementide erinevused võivad mõjutada ka tehnilisi omadusi, ei puutu asjasse. Asjatundlik kasutaja märkab nende erinevuste mõju auto välimusele.

Üldmulje

Apellatsioonikoda selgitas välja disainide erinevused, analüüsis nende üldmuljet eest-, külg- ning tagantvaates ja leidis, et nende üldmulje on erinev. Kui erinevused on piisavalt selged järeldamiseks, et disainid jätavad erineva üldmulje, siis ei ole disainide eri osade ühekaupa võrdlemine vajalik. Kuigi õhuvõtuavadel, amortisaatoritel ja esituledel on peamiselt tehniline funktsioon, ei ole neil ainult tehniline eripära ning nende välimust saab muuta. Seega võivad nende elementide kuju ja asukoha erinevused toote üldmuljet mõjutada.

Autori vabadusaste

Apellatsioonikoja hinnangul on autori vabadusaste sõidukite puhul mõnevõrra piiratud, kuna sõiduki eesmärk on inimeste või kaupade transport ja seega peavad sõidukitel seadusest tulenevalt olema teatud elemendid, näiteks esi-

piduri-, suunatud ning peeglid. Võimalikud turuootused või disainisuunad ei ole piisavad, et piirata autori vabadusastet. Hageja ei ole selgitanud, mil moel on apellatsioonikoda autori vabadusastme määramisel eksinud.

Hagi jäeti rahuldamata. Otsus on edasi kaevatud Euroopa Kohtusse.

EUIPO infokiri Alicante Uudised, september 2019

EUIPO apellatsioonikoja otsus R530/2019-2

EUIPO apellatsioonikoda tegi 24. juulil 2019 otsuse, kus käsitletakse helimärgi eristusvõimet.

Taotleja soovis registreerida ELi kaubamärgina helimärki klassides 6, 29, 30, 32 ja 33 nimetatud kaupade tähistamiseks (EUTM nr 017912475⁹). Helimärk kujutab häält, mis tekib gaseeritud joogi purgi avamisel. EUIPO ekspert keeldus märgi registreerimisest kaubamärgimääruse¹⁰ artikli 7 lõike 1 punkti b alusel kõigi taotletud kaupade, näiteks metallist mahutite, piimatoodete, kohvijookide, õllepõhiste jookide ja alkoholjookide suhtes.

Taotletud helimärki tajub tarbija alles pärast asjaomase kauba avamist, see-ga tavaliselt alles pärast kauba ostmist. Seetõttu ei saa tarbija ostuotsuse tegemisel märgile tugineda. Taotletud tähis ei erine oluliselt tavalisest helist, mis tekib gaseeritud joogi purgi avamisel ja tarbija ei taju seda kaubandusliku päritolu tähisena. Kõik purgid võivad sisaldada gaseeritud vedelikku ja tekitada avades taotletud tähisega sarnast heli. Lisaks võivad kõik loetelus nimetatud kaubad olla müügil selliste annustena, et mahuti avades võib tekkida taotletud tähisega sarnane heli, nimelt mahuti avamise heli, millele järgneb käsnaga tekitatud heli. Tarbija tajub seda helimärki mitte kaubandusliku päritolu tähisena, vaid taotluses nimetatud kaupade funktsionaalse elemendina.

Apellatsioonikoda leidis, et märk on eristusvõimetu ja kaebus jäeti rahuldamata. Taotleja on esitanud hagi üldkohtusse.

EUIPO infokiri Alicante Uudised, september 2019

-
- 1 International Organization for Standardization: [ISO 9001:2015](#)
 - 2 TMview beetaversioon: <https://www.tmdn.org/tmview/beta/#/tmview>
 - 3 Observatory publications:
<https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications>
 - 4 IP SME Scoreboards:
<https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/sme-scoreboard>
 - 5 IP Youth scoreboards:
<https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/ip-youth-scoreboard>
 - 6 IPR ENFORCEMENT CASE-LAW COLLECTION:
https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documentsreports/2019_IPR_Enforcement_Case_Law_Collection/2019_IPR_Enforcement_Case_Law_Collection_en.pdf
 - 7 NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 207/2009, 26. veebruar 2009, ühenduse kaubamärgi kohta:
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:078:0001:0042:ET:PDF>
 - 8 Nõukogu määrus (EÜ) nr 6/2002, 12. detsember 2001, ühenduse disainilahenduse kohta:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32002R0006>
 - 9 EUTM nr 017912475:
<https://euipo.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/017912475>
 - 10 EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2017/1001, 14. juuni 2017, Euroopa Liidu kaubamärgi kohta
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32017R1001>

PATENDIAMET

EUIPO
European Union Intellectual Property Office
Avenida de Europa 4
E-03008 Alicante, SPAIN
Fax +34 96 513 1344

Tasuta konsultatsioonid:
e-post information@euiipo.europa.eu
tel +34 96 513 9100

Patendiamet
Toompuiestee 7
15041 Tallinn

Tasuta konsultatsioonid:
e-post kaubamark@epa.ee
tel 627 7937
e-post disain@epa.ee
tel 627 7918